

ประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย

เจษฎา วารี นักศึกษา ปร.ด. (การบริหารการพัฒนา)*

จิตติ กิตติเลิศไพศาล ปร.ด.**

พิศดาร แสนชาติ ปร.ด.**

ชนินทร์ วัฒนินท์ สส.ด.**

บทคัดย่อ

ประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย มีเป้าหมายหลักเพื่อให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย ได้รับการจัดบริการและสวัสดิการสังคม แต่การดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งยังคงประสบปัญหา มีความยุ่งยาก ซับซ้อนในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน จำนวนคนไร้ที่พึ่งทั่วประเทศในปี 2560 ยังสูงถึง 70,539 คน และคนไร้ที่พึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งบางแห่งมีประสิทธิผลการดำเนินงานในระดับดี ผู้วิจัยจึงทำการศึกษารายกรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ระยะเวลาวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เก็บข้อมูลโดยส่งแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งโดยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดีเด่น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั้ง 4 แห่ง มีปัจจัยด้านนโยบายที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสนับสนุนจากองค์กร การบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการความรู้ และการจัดการความขัดแย้ง มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย ส่งผลทำให้คนไร้ที่พึ่งได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม มีการเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ มีการรักษาพยาบาลที่ดี มีการส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างโอกาสในสังคม มีการสนับสนุนให้คนไร้ที่พึ่งมีงานทำ มีการสนับสนุนให้คนไร้ที่พึ่งมีที่พักอาศัย มีการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนไร้ที่พึ่ง และมีคุณภาพการให้บริการที่ดี มีการยกระดับการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ส่งผลให้คนไร้ที่พึ่งกลับคืนสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ : ประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง คนไร้ที่พึ่ง

* นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครพนม กองคุ้มครองสวัสดิภาพและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

** คณะกรรมการหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รับบทความ: 9 พฤศจิกายน 2566 แก้ไขบทความ: 20 ธันวาคม 2566 รับผิดชอบบทความ: 27 ธันวาคม 2566

The Effectiveness of the Homeless Protection Center in Thailand

Jatsada Waree Ph.D. student (Development Management)*

Jitti Kittilertpaisan Ph.D.**

Pissadarn Saenchat Ph.D.**

Chanin Vaseenonta Ph.D.**

Abstract

The effectiveness of the Homeless Protection Center in Thailand was to provide the protection for homeless people in Thailand to receive the services and social welfare. However, the operation of the Homeless Protection Center still faces the problems, complexity in its processes and procedures. The number of homeless people throughout the country in 2017 still high, 70,539 people, and their quality of life were not developed properly. However, there were Homeless Protection Centers in Thailand that operated with a good level of effectiveness. Therefore, a case study was conducted and lessons learned from best practice were conducted. The research study was a mixed method and conducted from February to July, 2023. The research tools were the interviews and questionnaires. The method for collecting data was sending the interviews and questionnaires by mail to four the Homeless Protection Center, Nakhon Sawan Province, Nakhon Ratchasima Province, Bangkok and Nakhon Si Thammarat Province. The effectiveness of Homeless Protection Centers was analyzed by the descriptive statistics.

The research results found that the effectiveness of the Homeless Protection Center, Nakhon Sawan and Nakhon Ratchasima Province was at a good level. The effectiveness of the Homeless Protection Center, Bangkok and Nakhon Si Thammarat Province was at a very good level. All four Homeless Protection Center had the following factors; strong policy factors, the executive leadership corporate support, good management stakeholder participation. The knowledge management and conflict management affected the development of the effectiveness of Homeless Protection Centers in Thailand. As a result, the homeless people received the appropriate social welfare. The physical and mental fitness was strengthened. They received a good medical care. The education and careers were promoted. The opportunities in society were promoted. There was a support for homeless people to get work and have shelter. They were protection for unfair discrimination against the homeless, good service quality as well as enhancing the integration and cooperation of all sectors. As a result, the helpless had returned to their families, community and society with happiness.

Keywords: Effectiveness of the homeless protection center, Homeless protection center, Homeless people

---

* General Administration Officer (Professional Level), Center for the Protection of Homeless Persons Nakhon Phanom Province, Welfare Protection and Quality of Life Promotion Division, Department of Social Development and Welfare, Ministry of Social Development and Human Security

** Doctor of Philosophy Program Committee (Development Management) Sakon Nakhon Rajabhat University

Received: November 9, 2023 / Revised: December 20, 2023 / Accepted: December 27, 2023

บทนำ

ปัจจุบันความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม การเข้าไม่ถึงสิทธิและสวัสดิการทางสังคมที่จำเป็นขั้นพื้นฐาน ตลอดจนปัญหาของผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ทำให้บุคคลในบางกลุ่มของสังคมไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป ไม่สามารถแก้ไขปัญหาและจัดการกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองจากสิ่งที่เกิดขึ้นได้ และเกิดผลกระทบต่อชุมชน สังคม ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลกลุ่มนี้กลายเป็นคนไร้ที่พึ่งในที่สุด¹ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและดูแลกลุ่มเป้าหมายคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน และคนขอทาน ตลอดจนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนทางสังคม ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินงานทั้งนี้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ (ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดำเนินการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและทำหน้าที่เป็นเครือข่ายในการดำเนินงานให้กับสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในเขตพื้นที่ รวมทั้งสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอื่น ๆ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 (หน้า 15 หมวด 3 การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มาตรา 19 มาตรา 20 และมาตรา 22)² มีการบูรณาการการทำงานเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งร่วมกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคุ้มครองและดูแลคนไร้ที่พึ่ง เพื่อไม่ให้กลายเป็นปัญหากับชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สถานการณ์คนไร้บ้านทั่วโลกจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2564 พบว่า มีผู้ไร้ที่อยู่อาศัยประมาณ 150 ล้านคนทั่วโลก³ สถิติคนไร้ที่พึ่งของประเทศไทย ข้อมูลจากแผนปฏิบัติการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประจำปีงบประมาณ 2561 พบว่า มีคนไร้ที่พึ่งทั่วประเทศจำนวน 70,539 คน⁴ และจากการสำรวจโดยมูลนิธิอิสระชนพบว่า คนเร่ร่อนในเขตกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย ในปี พ.ศ. 2559 และ พ.ศ. 2560 มีคนเร่ร่อนจำนวน 3,455 และ 3,630 คน ตามลำดับ⁵ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับภาคีเครือข่ายสำรวจข้อมูล

คนไร้บ้านในปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีคนไร้บ้านจำนวน 2,719 คน เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่คือ ประมาณร้อยละ 57 อยู่ในช่วงวัยแรงงานตอนปลาย (อายุ 40-59 ปี) และมีสัดส่วนผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) อยู่ที่ร้อยละ 18 คนไร้บ้านอาศัยใช้ชีวิตอยู่ในเมืองใหญ่ในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ซึ่งกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีคนไร้บ้านมากที่สุด ประมาณร้อยละ 38 รองลงมาคือ นครราชสีมา ร้อยละ 5 เชียงใหม่ ร้อยละ 4 สงขลา ร้อยละ 4 ชลบุรี ร้อยละ 3 และขอนแก่น ร้อยละ 3 อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสนใจว่า พบคนไร้บ้านในทุกจังหวัด และพบคนไร้บ้านมีอายุเฉลี่ยที่เสียชีวิตประมาณ 60 ปี ซึ่งต่ำกว่าอายุคาดเฉลี่ยของประชากรไทยซึ่งอยู่ที่ 75 ปี⁶ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลคนไร้ที่พึ่งควรมีวิธีการหรือมาตรการในการดูแลทั้งจำนวนให้ลดลงและคุณภาพของการจัดการให้ดีขึ้น ควรพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองและดูแลคนไร้ที่พึ่งให้เกิดผลดีและคุ้มค่า

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งแห่งประเทศไทยมีหน้าที่

- 1) สำรวจติดตามสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่ง
  - 2) สืบเสาะข้อมูลเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งที่ขอรับการคุ้มครองหรือที่ถูกละทิ้งมาแจ้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และ
  - 3) ให้การคุ้มครองในเบื้องต้นแก่คนไร้ที่พึ่ง รวมทั้งรับตัวคนไร้ที่พึ่งไว้ประสานงานเพื่อจัดส่งคนไร้ที่พึ่งไปยังสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
  - 4) ให้การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามที่สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งมอบหมายหรือตามที่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งเห็นสมควร
  - 5) มีการคัดกรองคนไร้ที่พึ่งก่อนประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
  - 6) ดำเนินการเชิงรุกในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงและบุคคลที่อยู่ในสภาวะยากลำบากเข้าสู่การเป็นบุคคลไร้ที่พึ่ง
- จากการดำเนินงานในปี 2559 มีเป้าหมาย คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างขีดความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย เหนือร้อยละ 80 และจากผลการดำเนินงานดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 69.96⁸ ประกอบกับผลการปฏิบัติการของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ปี 2563 ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งควรมีการเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรเพื่อการบริหารนโยบายและการบริการ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างการพัฒนาคน ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการคิดค้นพัฒนานวัตกรรมด้านสวัสดิการสังคมและพัฒนาสังคม พัฒนาระบบบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร รวมทั้งเสริมสร้างองค์กรคุณธรรม⁹ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง อย่างไรก็ตามมีศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งที่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทยมีศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั้งหมด 77 แห่ง ผ่านการประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 37 แห่ง เป็นระดับดีเยี่ยม 10 แห่ง ระดับดี 20 แห่ง ระดับพอใช้ 7 แห่ง ซึ่งในปีต่อ ๆ ไปมีแผนการประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง เพิ่มเติมให้ครบ 77 แห่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการทำงานและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งต่อไป

ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผล หมายถึง ผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นการวัดผลงานในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงผลลัพธ์ตามพันธกิจขององค์กร เมื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ หรือตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

ประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย 9 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านการจัดสวัสดิการสังคม 2) ด้านการเสริมสร้างสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ 3) ด้านการรักษาพยาบาล 4) ด้านการส่งเสริมการศึกษาและอาชีพ 5) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างโอกาสในสังคม 6) ด้านการสนับสนุนให้คนไร้ที่พึ่งมีงานทำ 7) ด้านการสนับสนุนให้คนไร้ที่พึ่งมีที่พักอาศัย 8) ด้านการป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนไร้ที่พึ่ง 9) ด้านคุณภาพการให้บริการ¹⁰

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการทำงานด้านการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งที่มีประสิทธิภาพในระดับดีมาก วิทยานิพนธ์และถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice)

วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษารายกรณี (Case Study) และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย ใช้ระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2566 และสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพล เพื่อให้ได้แนวทางการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลรายกรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) ใน 4 แห่ง คือ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 77 แห่ง รวม 616 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 77 แห่งๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 231 คน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 4 คน จาก 4 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่กรณีศึกษาเข้ามามีการวิจัย มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1) ระดับพื้นที่ โดยพิจารณาจากการเป็นหน่วยงานที่มีจำนวนคนไร้ที่พึ่งในพื้นที่จำนวนมาก และหน่วยงานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่ในระดับดีเด่นและระดับดี 2) เป็นพื้นที่ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครอง ดูแล และให้การช่วยเหลือคนไร้ที่พึ่งในพื้นที่ และเป็นพื้นที่ตัวอย่างในการบริหารจัดการอยู่ในเกณฑ์ดี และ 3) เป็นพื้นที่ที่มีผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ดีเด่นและเกณฑ์ดี และมีข้อมูลปรากฏอยู่ในเอกสาร หนังสือ วารสาร และรายงานประจำปี ทั้งนี้ พื้นที่ที่คัดเลือกเป็นหน่วยงานในแต่ละภาค ซึ่งผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จากคณะกรรมการประเมินมาตรฐาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ตั้งแต่ปี 2563-2566 ทั้งในระดับดีเด่นและระดับดีที่มีความโดดเด่นใน

แต่ละภาคอีกด้วย

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่กรณีศึกษาเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์การคัดเลือก 4 พื้นที่ โดยพิจารณาจากศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย ที่มีประสิทธิผลการดำเนินงานในระดับดีของแต่ละภาค รวมทั้งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ใน 4 พื้นที่ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย 2) เป็นผู้ที่มีสนใจในการตอบแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างและให้ข้อมูล และ 3) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ

ข้อพิจารณาทางด้านจริยธรรม

การวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เลขที่เอกสารรับรอง COA NO. 162/2565 IEC NO. HE 65-131 หลังจากได้รับอนุมัติจึงดำเนินการเก็บข้อมูล การทำวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามหลักจริยธรรม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับรู้วิธีการวิจัย ผลประโยชน์ และผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นได้ตามความเป็นจริงและลงนามในหนังสือยินยอม การนำเสนอผลการวิจัยเป็นการนำเสนอในภาพรวม ไม่สามารถระบุบุคคลหรือข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมวิจัยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ จัดส่งทางไปรษณีย์เพื่อขอข้อมูลจากศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งทั้ง 4 แห่ง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประสิทธิผลและขอบข่ายการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย จำนวน 1 ข้อ ซึ่งได้ร่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย

2. เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จำนวน 77 แห่งทั่วประเทศ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ คะแนนเต็ม 120 คะแนน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็น จำนวน 1 ข้อ

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามผ่านการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์ความชำนาญเกี่ยวกับงานวิจัยและพัฒนา หรือการสอนด้านสังคมศาสตร์ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ความชำนาญด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านการพัฒนาสังคม และวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Index of item objective congruence, IOC) ของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ทุกข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งถือว่าเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ส่งทางไปรษณีย์และรอการส่งแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาทางไปรษณีย์ โดยเก็บข้อมูลรายกรณีและถอดบทเรียน Best Practice 4 แห่ง

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์และรอการส่งแบบสัมภาษณ์กลับคืนมาทางไปรษณีย์ โดยเก็บข้อมูลจากศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง 77 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) ข้อมูล

ที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป สถานภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความ เรียง 2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วน ประมาณค่า วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 3) ข้อมูล เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ด้วยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษารายกรณีและถอดบทเรียน Best Practice ที่มีประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งใน ประเทศไทยในระดับดี ถึง ดีมาก จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัด นครราชสีมา กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่เป็นข้อค้นพบของแต่ละแห่ง ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์

1.1 โครงสร้างการทำงาน ประกอบด้วย ข้าราชการ 2 คน พนักงานราชการ 8 คน รวม 10 คน ทำ หน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาในพื้นที่ 15 อำเภอ 130 ตำบล 1,328 หมู่บ้าน

1.2 สภาพพื้นที่ในการทำงานจังหวัดนครสวรรค์ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีป่าไม่มาก และมีภูเขาสลับซับซ้อนทางด้านตะวันตกของจังหวัด ศูนย์ คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่ 15 อำเภอ 130 ตำบล 1,328 หมู่บ้าน ซึ่งบางพื้นที่เป็น พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลและมีความยากลำบากในการเข้าถึงพื้นที่ ทั้งนี้ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ข้าราชการ 2 คน และพนักงานราชการ 8 คน ซึ่งถือว่า มีจำนวนน้อย หากเปรียบเทียบกับขนาดของพื้นที่ และ ปริมาณจำนวนของผู้ประสบปัญหา แต่ก็สามารถดูแลกลุ่ม เป้าหมายได้อย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ที่ดี จังหวัดนครสวรรค์นับเป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมขนส่ง ที่มีความหลากหลาย เป็นประตูที่จะนำไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ของภาคเหนือ มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับพื้นที่ในหลาย จังหวัด และนำมาซึ่งคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน และคนขอทาน มีจำนวนมาก โดยจะเดินทางสัญจรตามเส้นทางรถไฟ หรือ รถโดยสารประจำทาง ทำให้ควบคุมจำนวนและปริมาณได้

ยาก แต่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ มีการ วางแผนในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และได้ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับความร่วมมือและมีการบูรณาการ การให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนองค์กรและมูลนิธิ ต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่ เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพที่ดี

1.3 ประสิทธิภาพ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัด นครสวรรค์ ในปีงบประมาณ 2564 พบว่า มีจำนวนผู้ใช้ บริการ จำนวนทั้งสิ้น 87 คน และมีผลการดำเนินงานเป็น ไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วย เหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้ สถานประกอบการ จำนวน 2 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัว หรือภูมิลำเนา จำนวน 57 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน 4) มีการนำส่งสถาน สงเคราะห์ จำนวน 14 คน และ 5) ไม่ยินยอมรับความช่วยเหลือ จำนวน 9 คน และในปีงบประมาณ 2565 มีจำนวน ผู้ใช้บริการจำนวนทั้งสิ้น 108 คน และมีผลการดำเนินงาน เป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การ ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมาย ให้สถานประกอบการ จำนวน 7 คน 2) มีการส่งกลับ ครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 52 คน 3) มีการส่งต่อ โรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน 4) มี การนำส่งสถานสงเคราะห์ จำนวน 32 คน 5) ไม่ยินยอมรับ ความช่วยเหลือ จำนวน 5 คน และ 6) เสียชีวิต จำนวน 6 คน (ตารางที่ 1)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ มีการ บริหารจัดการและการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ ในแต่ละปีมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 1) แต่ศูนย์ คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ยังคงรักษามาตรฐาน การในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีกระบวนการ การดำเนินงานที่ดีในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา เช่น ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำ การส่งกลับครอบครัว หรือภูมิลำเนา การส่งต่อโรงพยาบาลและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง การนำส่งสถานสงเคราะห์ เป็นต้น มีความเร็วใน การบริหารจัดการ และมีการติดตามไม่ให้กลับมาเป็นคนไร้

ที่พึ่งซ้่า นอกจากนี้ ยังมีผลงานและรางวัลแห่งความสำเร็จ คนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ผ่านการประเมินมาตรฐาน อาทิตี ข้าราชการดีเด่น ประจำปี 2565 หรือ รางวัล “คนดีศรี การจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ประจำปี 2565 พส.” ประจำปี 2565 หรือ ประกาศเกียรติคุณ ศูนย์คุ้มครอง ในระดับดี

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง รายการณีนีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครราชสีมา กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	การจัดบริการ	จำนวน (ร้อยละ)			ระดับ*
		ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	
1. นครสวรรค์	ส่งต่อหางานทำ	2 (1.74)	7 (7.56)		
	ส่งกลับครอบครัวหรือกลับภูมิลำเนา	57 (49.59)	52 (56.16)		
	ส่งต่อโรงพยาบาล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5 (4.35)	6 (6.48)		
	นำส่งสถานสงเคราะห์	14 (12.18)	32 (34.56)		
	ไม่ยินยอมรับความช่วยเหลือ	9 (7.83)	5 (5.4)		
	หลบหนี	-	-		
	เสียชีวิต	-	6		
	รวม	87	108		ดี
2. นครราชสีมา	ส่งต่อหางานทำ	68 (161.84)	9 (15.75)		
	ส่งกลับครอบครัวหรือกลับภูมิลำเนา	105 (249.9)	115 (201.25)		
	ส่งต่อโรงพยาบาล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7 (23.87)	3 (5.25)		
	นำส่งสถานสงเคราะห์	23 (54.74)	21 (36.75)		
	ไม่ยินยอมรับความช่วยเหลือ	35 (83.3)	27 (47.25)		
	หลบหนี	-	-		
	เสียชีวิต	-	-		
	รวม	238	175		ดี
3. กรุงเทพมหานคร	ส่งต่อหางานทำ		53 (352.98)	51 (125.97)	
	ส่งกลับครอบครัวหรือกลับภูมิลำเนา		131 (872.45)	72 (177.84)	
	ส่งต่อโรงพยาบาล		17 (113.22)	2 (4.94)	
	นำส่งสถานสงเคราะห์		170 (1132.22)	33 (81.51)	
	ส่งต่อหน่วยงานอื่น ๆ		64 (47.25)	24 (59.28)	
	สิ้นสุดการใช้บริการ		195 (426.24)	40 (98.8)	
	หลบหนี		31 (206.46)	20 (49.4)	
	เสียชีวิต		5 (33.3)	5 (12.35)	
	รวม	-	666	247	ดีเด่น

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง รายกรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครราชสีมา กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครศรีธรรมราช (ต่อ)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	การจัดบริการ	จำนวน (ร้อยละ)			ระดับ*
		ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	
4. นครศรีธรรมราช	ส่งต่อหางานทำ		2 (4.78)	5 (8.8)	
	ส่งกลับครอบครัวหรือกลับภูมิลำเนา		45 (239.45)	20 (35.2)	
	ส่งต่อโรงพยาบาล		15 (35.85)	16 (28.16)	
	นำส่งสถานสงเคราะห์		69 (164.91)	26 (45.76)	
	ส่งต่อหน่วยงานอื่นๆ		103 (246.17)	109 (17.44)	
	สิ้นสุดการใช้บริการ		-	-	
	หลบหนี		-	-	
	เสียชีวิต		5 (11.95)	-	
	รวม		239	176	ดีเด่น

* เกณฑ์การประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ระดับดีเยี่ยม หมายถึง มากกว่าร้อยละ 90 ระดับดี หมายถึง ร้อยละ 80-89 ระดับพอใช้ หมายถึง ร้อยละ 51-79 และระดับต้องปรับปรุง หมายถึง น้อยกว่าร้อยละ 50

2. สภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา

2.1 โครงสร้างการทำงาน ประกอบด้วย

ข้าราชการ 3 คน พนักงานราชการ 8 คน รวม 11 คน ทำหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาในพื้นที่ 32 อำเภอ 289 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน

2.2 สภาพพื้นที่ในการทำงาน จังหวัดนครราชสีมา

มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาสูง เป็นที่ราบสูง แบ่งเป็นบริเวณเทือกเขาและที่สูงทางตอนใต้ของจังหวัด บริเวณที่สูงทางตอนกลางของจังหวัด พื้นที่ลูกคลื่นทางตอนเหนือของจังหวัด และบริเวณที่ราบลุ่มทางตอนเหนือของจังหวัด ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ดูแลกลุ่มเป้าหมายคนไร้ที่พึ่ง คนขอทาน และผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนภายในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีพื้นที่ 32 อำเภอ 289 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน นับเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ มีพื้นที่แต่ละอำเภอที่ห่างไกล ดังนั้น การให้การช่วยเหลือและดูแลกลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นเรื่องที่ยากลำบาก แต่ก็ยังสามารถที่จะปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับความร่วมมือและมีการบูรณาการการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนองค์กร และมูลนิธิต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงาน

งานที่เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

2.3 ประสิทธิภาพ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา

ในปีงบประมาณ 2564 พบว่า มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 238 คน และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 68 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 105 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาล จำนวน 7 คน 4) มีการนำส่งสถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครอง จำนวน 23 คน และ 5) ไม่ยินยอมรับความช่วยเหลือ/ขอลาออก จำนวน 35 คน และในปีงบประมาณ 2565 มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 175 คน และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 9 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 115 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาลกายและจิต จำนวน 3 คน 4) มีการนำส่งสถานคุ้มครอง จำนวน 21 คน รวมถึงในกรณีขอสิ้นสุดการใช้บริการ มีจำนวน 27 คน (ตารางที่ 1)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้

ในปีงบประมาณ 2564 และ 2565 มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 1) แต่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ยังคงรักษามาตรฐานการในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีกระบวนการการดำเนินงานที่ดีในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำ การส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา การส่งต่อโรงพยาบาล การนำส่งสถานสงเคราะห์ เป็นต้น มีความรวดเร็วในการบริหารจัดการ ตลอดจนการมีช่องทางรับเรื่องที่หลากหลาย ทำให้เจ้าหน้าที่ได้รับรู้ และเห็นความเคลื่อนไหวของกลุ่มเป้าหมาย นำมาซึ่งการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จากการสำรวจ / สายด่วน 1300 / เครือข่าย / ตำรวจ / แอปพลิเคชันไลน์ (Line Application) และ Walk in เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผลงานและรางวัลแห่งความสำเร็จ อาทิ ได้รับรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2565 ระดับดี ประเภทสัมฤทธิ์ผล ประชาชนมีส่วนร่วม ผลงาน “โคราชโมเดล เราไม่ทิ้งกัน” บูรณาการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาคนไร้บ้าน ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประจำปี 2566 ระดับดีเด่น รางวัลการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมระดับดีเด่น ประเภทสัมฤทธิ์ผล ประชาชนมีส่วนร่วม ผลงาน: “โนนแดงโมเดล” สร้างเสริมสวัสดิการสังคม และประเภทผู้นำหุ้นส่วนความร่วมมือโดยนางลำพูน โมรานอก ผลงาน “โนนแดงโมเดล” สร้างเสริมสวัสดิการสังคม (เสนอชื่อโดย ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) อีกด้วย

3. สภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร

3.1 โครงสร้างการทำงาน ประกอบด้วย ข้าราชการ 4 คน พนักงานราชการ 38 คน จ้างเหมาบริการ 23 คน รวม 65 คน ทำหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาในพื้นที่ 52 เขตในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีบ้านมิตรไมตรี 4 แห่ง ซึ่งอยู่ในความดูแล ประกอบด้วย บ้านมิตรไมตรีสายไหม บ้านมิตรไมตรีธนบุรี บ้านมิตรไมตรีห้วยขวาง และบ้านมิตรไมตรีอ่อนนุช

3.2 สภาพพื้นที่ในการทำงาน ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร ดูแลกลุ่มเป้าหมายคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน คนขอทาน และผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในสังคมภายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ 52 เขต นับว่ามีมี

พื้นที่กว้างใหญ่ พื้นที่ที่มีความซับซ้อน ดังนั้นการให้การช่วยเหลือและดูแลกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร ก็สามารถที่จะปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี มีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วน และมีการบูรณาการการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนองค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

3.3 ประสิทธิภาพ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร ในปีงบประมาณ 2566 พบว่า มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 247 คน และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 51 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 72 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาลกายและจิต จำนวน 2 คน 4) มีการนำส่งสถานคุ้มครอง จำนวน 33 คน และ 5) มีการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 24 คน รวมถึงในกรณียุติบริการ จำนวน 40 คน หลบหนี มีจำนวน 20 คน และเสียชีวิต จำนวน 5 คน และในปีงบประมาณ 2565 พบว่า มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 666 คน และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 53 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 131 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาลกายและจิต จำนวน 17 คน 4) มีการนำส่งสถานคุ้มครอง จำนวน 170 คน และ 5) มีการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 64 คน รวมถึงในกรณียุติบริการ จำนวน 195 คน และหลบหนี จำนวน 31 คน และเสียชีวิต จำนวน 5 คน (ตารางที่ 1)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งกรุงเทพมหานคร มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปีงบประมาณ 2566 ในครึ่งปีแรกนั้น มีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ใช้บริการปี 2565 (ตารางที่ 1) ปกติกรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ใหญ่และมีความ

ซับซ้อนและมีจำนวนกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด แต่ยังคงรักษามาตรฐานการในการทำงานได้เป็นอย่างดี โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่ดีในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา การส่งต่อโรงพยาบาล การนำส่งสถานสงเคราะห์ เป็นต้น มีความรวดเร็วในการบริหารจัดการ และมีการติดตามไม่หวั่นกลับมาเป็นคนไร้ที่พึ่งซ้ำ ตลอดจนการบูรณาการของเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร และมูลนิธิต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง ส่งผลทำให้เกิดศักยภาพมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลที่ดีในการทำงานสูง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผลงานและรางวัลแห่งความสำเร็จ อาทิ ได้รับรางวัล “ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร เป็นผู้มีส่วนงานด้านการพัฒนาสังคมเป็นเลิศ” ประเภทหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ที่มีผลงานเป็นเลิศ ปี 2563 จากกระทรวง พม. หรือประกาศเกียรติคุณ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร ผ่านการประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ประจำปี 2566 ในระดับดีเด่น หรือ รางวัล “ขวัญใจคนไร้ที่พึ่ง ปี 2566” จัดโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อีกด้วย

4. สภาพการดำเนินงานของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 โครงสร้างการทำงาน ประกอบด้วย ข้าราชการ 3 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน พนักงานราชการ 11 คน รวม 17 คน ทำหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาในพื้นที่ 23 อำเภอ 165 ตำบล 1,428 หมู่บ้าน

4.2 สภาพพื้นที่ในการทำงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบชายฝั่งเทือกเขาตอนกลาง และที่ราบเชิงเขา จากลักษณะที่เป็นเทือกเขาที่มีความยาวตามแนวยาวของคาบสมุทร เป็นผลให้ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเป็นบริเวณเทือกเขาตอนกลาง บริเวณที่ราบชายฝั่งตะวันออก และบริเวณที่ราบตะวันตก ทั้งนี้ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดูแลกลุ่มเป้าหมายคนไร้ที่พึ่ง คนเร่ร่อน คนขอทาน และผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในสังคมภายในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีพื้นที่ 23 อำเภอ 165 ตำบล 1,428 หมู่บ้าน อีกทั้ง จังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่เป็นบริเวณเทือกเขา และบริเวณที่ราบเชิงเขา ซึ่งมีเส้นทางในการเข้าถึงแต่ละพื้นที่ที่มีความยากลำบากค่อนข้างมาก รวมทั้งแต่ละพื้นที่มีระยะทางห่างไกลกัน ดังนั้นการให้การช่วยเหลือและดูแลกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสม และทันต่อสถานการณ์ จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ยากและมีความท้าทาย แต่ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็สามารถที่จะปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี มีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วน และมีการบูรณาการการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนองค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี

4.3 ประสิทธิภาพ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีงบประมาณ 2565 พบว่า มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 234 คน และมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ โดย 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 2 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 45 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาลกายและจิต จำนวน 15 คน 4) มีการนำส่งสถานคุ้มครองภายในหน่วยงาน จำนวน 69 คน และ 5) มีการส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง จำนวน 103 คน และในปีงบประมาณ 2566 มีจำนวนผู้ใช้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 176 คน โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและประสบผลสำเร็จ ดังนี้ 1) ได้ให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำโดยการส่งกลุ่มเป้าหมายให้สถานประกอบการ จำนวน 5 คน 2) มีการส่งกลับครอบครัวหรือภูมิลำเนา จำนวน 20 คน 3) มีการส่งต่อโรงพยาบาลกายและจิต จำนวน 16 คน 4) มีการนำส่งสถานคุ้มครองภายในหน่วยงาน จำนวน 26 คน หรือ 5) มีการส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง จำนวน 109 คน (ตารางที่ 1)

ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการบริหารจัดการและการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตารางที่ 1) เนื่องจากมีเครือข่ายที่มีความสำคัญในการทำงาน เช่น วัด ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยรับคนไร้ที่พึ่งเข้าไปพักอาศัยและดูแล รวมทั้งศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีกระบวนการทำงานที่ดี คือ กระบวนการแรกรับ กระบวนการคัดกรอง กระบวนการ คຸ້มครอง และกระบวนการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ จาก จำนวนผู้ให้บริการในปี 2565 โดยทั่วไปจังหวัด นครศรีธรรมราช มีพื้นที่เป็นบริเวณเทือกเขา และบริเวณ ที่ราบเชิงเขา ซึ่งมีเส้นทางในการเข้าถึงแต่ละพื้นที่จะมีความ ยากลำบากค่อนข้างมาก รวมทั้งแต่ละพื้นที่มีระยะทางห่าง ไกลกัน แต่ทั้งนี้ศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัด นครศรีธรรมราช ยังคงรักษามาตรฐานการในการทำงานได้ เป็นอย่างดี โดยมีกระบวนการการดำเนินงานที่ดีในการให้ ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีงานทำ การส่งกลับครอบครัว หรือภูมิลำเนา การส่งต่อโรงพยาบาล การนำส่งสถาน สงเคราะห์ เป็นต้น มีการติดตามไม่ให้กลับมาเป็นคนไร้ที่พึ่ง ซ้ำ ตลอดจน การบูรณาการของเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กร และมูลนิธิต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง ส่งผลทำให้เกิดศักยภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ที่ดีในการทำงานสูง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผลงานและ รางวัลแห่งความสำเร็จ อาทิ ประกาศเกียรติคุณ ศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านการ ประเมินมาตรฐานการจัดสวัสดิการเพื่อการคຸ້มครองคนไร้ ที่พึ่ง ประจำปี 2565 ในระดับดีเยี่ยม อีกด้วย

วิจารณ์และสรุป

จากการศึกษาสภาพการทำงานของศูนย์คຸ້มครองคน ไร้ที่พึ่งที่มีประสิทธิผลรายกรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติ งานที่ดีที่สุด (Best Practice) จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดนครสวรรค์ ศูนย์คຸ້มครองคนไร้ ที่พึ่ง จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง กรุงเทพมหานคร และศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัด นครศรีธรรมราช จากภาพรวมพบว่า ศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่ พึ่งมีการบริหารจัดการและการดำเนินงาน การประสานส่ง ต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ดี รอบคอบและรัดกุม การได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาค ส่วน และการบูรณาการการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจน องค์กรและมูลนิธิต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่าย การดำเนินงานที่เข้มแข็ง บุคลากรมีศักยภาพ มีความตั้งใจ เข้มแข็ง รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีการเรียนรู้

ตลอดเวลา มีการประสานส่งต่อให้ความช่วยเหลือได้รวดเร็ว จึงนับเป็นความคล้ายคลึงกันของสภาพการทำงานของศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่ง ส่งผลให้การทำงานของศูนย์คຸ້มครองคน ไร้ที่พึ่งเกิดประสิทธิผลที่ดี

ศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งทั้ง 4 แห่ง แม้มีสภาพการ ทำงานที่มีความแตกต่างกัน แต่ยังคงส่งผลให้เกิดประสิทธิผล ที่ดีในการทำงานของศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งคล้ายคลึงกัน อาทิ กระบวนการปฏิบัติงาน การดำเนินงานที่เป็นไปตาม กฎหมายอย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการกับปัญหาได้ถูก ต้องเหมาะสมและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วย เหลือ และระเบียบโดยเคร่งครัด มีการบริหารจัดการที่มีความ รวดเร็ว และเป็นต้นแบบในการดำเนินงานให้กับศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งทั่วประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการ วางระบบและหลักการจัดบริการสวัสดิการต่อกลุ่มเป้าหมาย อย่างเหมาะสม และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร และการดำเนินงานอย่างยิ่ง หน่วยงาน องค์กร และบุคลากร ซึ่งได้รับการยอมรับ และเป็นต้นแบบที่ดีในการเรียนรู้ ศึกษา และพัฒนาต่อไปอย่างไว้ใจได้ ดังนั้น ผลจากการศึกษา สภาพการทำงานของศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งที่มีประสิทธิผล รายกรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Practice) ครั้งนี้ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการ มุ่งพัฒนาและต่อยอดผลการดำเนินงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิผล อย่างต่อเนื่องในอนาคตของศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งใน ประเทศไทย และศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งที่มีประสิทธิผลราย กรณีและถอดบทเรียนการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best Prac tice) ทั้ง 4 แห่งนี้ ต่างก็มีจุดเด่นในการดำเนินงานที่มีความ แตกต่างและคล้ายคลึงกัน อาทิ ความรวดเร็วในการบริหาร จัดการกับกลุ่มเป้าหมาย การติดตามประเมินผลไม่ให้คนไร้ ที่พึ่งกลับมาเป็นคนไร้ที่พึ่งซ้ำ การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพภายใต้งบประมาณที่มีจำกัด ส่งผลให้สามารถ เป็นแบบอย่างที่ดีในการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด ประสิทธิภาพการดำเนินงานของศูนย์คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งใน ประเทศไทย ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังมิบังจายที่มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้การทำงานของศูนย์ คຸ້มครองคนไร้ที่พึ่งเกิดประสิทธิผลที่ดี โดยผู้บริหารองค์กร สามารถใช้ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลและมีความเกี่ยวข้อง เชื่อมโยง เพื่อประกอบการตัดสินใจในการใช้ปัจจัยดังกล่าว

ให้เกิดประโยชน์ต่อประสิทธิผลในการทำงานของศูนย์
คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง ประกอบด้วย นโยบายที่เข้มแข็ง ภาวะ
ผู้นำของผู้บริหาร การสนับสนุนจากองค์กร การบริหาร
จัดการที่ดี การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การจัดการ
ความรู้ และการจัดการความขัดแย้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาต่อเนื่อง

ควรมีระบบการประเมินมาตรฐานประสิทธิผลของ
ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้
บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของประสิทธิผลการทำงาน
ของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งมากขึ้น และเป็นแนวทางในการ
ต่อยอดการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง

เอกสารอ้างอิง

1. สวัสดิการภาคประชาชน” ลดความเหลื่อมล้ำ...สร้างนวัตกรรมทางสังคม [อินเทอร์เน็ต]. สถาบันพัฒนาองค์กร
ชุมชน; 2562 [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://web.codi.or.th/20230228-43168/>
2. พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 (หน้า 15 หมวด 3 การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง มาตรา 19
มาตรา 20 และมาตรา 22) [อินเทอร์เน็ต]. ราชกิจจานุเบกษา สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี; 2557 [เข้า
ถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2557/A/083/1.PDF>
3. These innovative projects are tackling homelessness around the world. [อินเทอร์เน็ต]. World
Economic Forum; 2564 [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2566]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.weforum.org/agenda/2021/10/innovative-projects-tackling-homelessness-around-the-world/>
4. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. แผนปฏิบัติการกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2561. กรุงเทพฯ: กรม; 2561.
5. เฉลิมพล พลมุข. คนไร้บ้าน [อินเทอร์เน็ต]. มติชน; 2561 [เข้าถึงเมื่อ 7 เมษายน 2566]; เข้าถึงได้จาก:
http://www.cps.chula.ac.th/newcps/upload/news/421/file_1_1700.pdf
6. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. เผยผลสำรวจคนไร้บ้านทั่วประเทศพบ 2,719 ราย เสนอรัฐสนับสนุนสร้าง
บ้านกลางให้คนตกงาน-ผู้ป่วยมีที่อยู่อาศัย [อินเทอร์เน็ต]. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 7
เมษายน 2566]; เข้าถึงได้จาก: <https://web.codi.or.th/20200124-10190/#>
7. พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 (เล่ม 131 ตอนที่ 83 ก หน้า 4) [อินเทอร์เน็ต].
ราชกิจจานุเบกษา สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี; 2557 [เข้าถึงเมื่อ 15 มิถุนายน 2565]. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2557/A/083/1.PDF>
8. การประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2560 [อินเทอร์เน็ต]. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566];
เข้าถึงได้จาก: <https://dsw.go.th/Data/GaranteeList/20190808180814.pdf>
9. รายงานประจำปี พ.ศ. 2563 [อินเทอร์เน็ต]. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ; 2563 [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤษภาคม
2566]. เข้าถึงได้จาก: <https://chiangmai.m-society.go.th/หนังสือรายงานประจำปี-2563-ก/>
10. กลุ่มพัฒนามาตรฐานสังคม. รายงานการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ [อินเทอร์เน็ต]. กลุ่มการพัฒนามาตรฐานทางสังคม กองวิชาการ สำนักงานปลัด

ในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น
คนไร้ที่พึ่งในประเทศไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
อย่างมีคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะกรรมการหลักสูตร
ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต (การบริหารการพัฒนา) มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ
กิตติเลิศไพศาล ว่าที่ร้อยตรี ดร.พิศดาร แสนชาติ และ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสินนท์ ที่ให้คำปรึกษาก่อน
กับการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วง

กระทรวง กระทรวงการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2566]. เข้าถึงได้จาก: [https://socadmin.tu.ac.th/uploads/
socadmin/file_research/published_11208_519.pdf](https://socadmin.tu.ac.th/uploads/socadmin/file_research/published_11208_519.pdf)